

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **Z. D.**, zastoupeného JUDr. Tomášem Hemelíkem CSc., advokátem se sídlem Rooseveltova 101, 251 01 Říčany, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Ústí nad Labem**, se sídlem Velká Hradební 61, Ústí nad Labem, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka Liberec ze dne 27. 5. 2005, č. j. 59 Ca 176/2004 - 45,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalovaný (dále též „stěžovatel“) brojil kasační stížností proti shora popsanému usnesení krajského soudu, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 8. 1997, č. j. 15711/110/96. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Finančního úřadu v Doksech (dále jen „FÚ“) č. j. FÚ/7292/49/96/Če ze dne 25. 7. 1996 - dodatečnému platebnímu výměru č. 49/96 na daň z příjmů fyzických osob za rok 1993.

Krajský soud odůvodnil své usnesení tím, že rozhodnutí, proti kterému žaloba směřuje, tj. rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 7. 8. 1997, č. j. 15711/110/96, bylo doručeno žalobci dne 8. 8. 1997 a jeho tehdejší právní zástupkyni

JUDr. H. S. dne 26. 8. 1997. Dle krajského soudu je tudíž zřejmé, že žaloba ze dne 27. 6. 2003 byla podána opožděně.

Ve své včas podané kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že souhlasí s odůvodněním rozhodnutí krajského soudu, že lhůty pro přezkum individuálního správního aktu soudem uplynuly již v roce 1997. Naproti tomu uvádí, že již v žalobě a v písemném vyjádření uvedl, že rozhodnutí FÚ č. j. 7292/49/96/Če ze dne 25. 7. 1996, ve spojení s rozhodnutím žalovaného, je natolik vadné, že je třeba jej považovat za paakt, tedy za individuální správní akt nicotný. Správní akt může být nicotný např. proto, že ukládá něco zákonem zakázaného, nebo objektivně nemožného. Trestní řízení proti stěžovateli bylo ukončeno zprošťujícím rozsudkem, který dle stěžovatel zcela jednoznačně konstatuje, že mu finanční úřad nebyl oprávněn vyměřit daň z příjmů, když stěžovatel takový příjem nikdy neobdržel. Již více než tři roky se dle svých slov stěžovatel všemi možnými dostupnými prostředky snaží dokázat, že daň ve výši 7 948 225 Kč mu byla vyměřena neoprávněně, neboť částku 17 000 000 Kč nikdy nepřijal. V důsledku těchto správních aktů v současné době probíhá exekuční řízení, které ohrožuje nejen stěžovatele, ale i jeho rodinu. Proto je dle stěžovatele nutné, aby kompetentní orgán již jednou zcela jednoznačně konstatoval, že rozhodnutí FÚ, potvrzené žalovaným, je nicotný správní akt, který nemůže založit ani změnit právní vztahy. Stěžovatel se domnívá, že v tomto případě je dán důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. e) zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), neboť odmítnutí tak, jak to provedl krajský soud, ho zbavuje možnosti úspěšně se bránit svévoli FÚ, a proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud předmětné usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu je v ní namítán důvod odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatel namítá nezákonnost rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí žaloby, která má spočívat v nesprávném posouzení právní otázky, zda žalobu proti rozhodnutí, která se opírá o námitku jeho nicotnosti, nutno podat pouze ve lhůtě podle § 72 odst. 1 s. ř. s., anebo zda ji lze podat kdykoli.

Rozsahem a důvody podané kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí krajského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Dle § 103 odst. 1 písm. e) lze podat kasační stížnost z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. Dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. soud usnesením odmítne návrh, jestliže byl podán předčasně nebo opožděně, tj. není-li návrh podán ve lhůtě zákonem stanovené pro jednotlivé druhy řízení. Je–li návrh podán po uplynutí této lhůty a je-li z tohoto důvodu usnesením soudu odmítnut, nelze již o věci samé jednat. Dle § 72 odst. 1 s. ř s. lze žalobu proti rozhodnutí podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem. Ustanovení § 72 odst. 4 s. ř. s. pak vylučuje prominutí zmeškání lhůty pro podání žaloby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2005, č. j. 5 Azs 317/2004 - 56, nepublikován).

Jak ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, stěžovateli bylo rozhodnutí, proti kterému žaloba směřuje, doručeno 8. 8. 1997 a jeho tehdejší právní zástupkyni

JUDr. H. S. dne 26. 8. 1997. Žalobu stěžovatel podal dne 26. 7. 2003. Žaloba byla tedy, dle s. ř. s., podána opožděně.

Nejvyšší správní soud se proto zabýval otázkou, zda by nicotnost rozhodnutí, které je napadáno žalobou, mohla mít vliv na zmeškání lhůty pro podání žaloby podle § 46 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 72 odst. 1 s. ř. s. tak, jak namítá stěžovatel v kasační stížnosti. Je sice pravda, že k nicotnosti má soud povinnost přihlížet z úřední povinnosti, ale zároveň musí být žaloba sama v řízení soudem způsobilá projednání. Dle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, byla-li žaloba podána po uplynutí lhůty stanovené v § 72 odst. 1 s. ř. s., nelze závěr krajského soudu o její opožděnosti zpochybnit tvrzením, že rozhodnutí finančních orgánů jsou nulitní, a proto zákonná lhůta pro její podání nemohla začít běžet, neboť i pro podání žaloby, kterou se žalobce domáhá vyslovení nicotnosti rozhodnutí správního orgánu, platí lhůty uvedené v tomto ustanovení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 7 Afs 17/2005 - 42, nepublikován; srov. dále usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 11. 1992, č. j. 6 A 14/92 - 10, publikováno ve Správním právu č. 2/1993, str. 221). V širších souvislostech lze poukázat též na závěry vyplývající z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 4 As 31/2004 - 53, uveřejněného pod č. 619/2005 Sb. NSS, kdy bylo judikováno, že v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu může soud vyslovit nicotnost rozhodnutí správního orgánu jen za procesního předpokladu, že žaloba sama není nepřípustná.

Přípustnost podání žaloby proti rozhodnutí, které má žalobce za nicotné, i po uplynutí lhůty stanovené v § 72 odst. 1 s. ř. s. nezaložila nová úprava správního soudnictví obsažená v s. ř. s. ani tím, že zatímco podle nové úpravy se rozhodnutí správního orgánu zrušuje (pro nezákonnost nebo pro vadu řízení), anebo se o paktu správního orgánu vyslovuje, že je nicotný (§ 76 odst. 2 s. ř. s., viz též § 65 odst. 1 *in fine* s. ř. s.), podle úpravy předchozí (§ 250b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2002) se v obou případech zacházelo s žalobou stejně, a sice tak, že i akt, který byl shledán nicotným, se zrušoval, a nevyslovovala se jeho nicotnost. Pokud by totiž nová úprava správního soudnictví chtěla ve vztahu k nicotným rozhodnutím zavést pravidlo, že na ně se lhůta stanovená v § 72 odst. 1 s. ř. s. nevztahuje, musela by odlišný režim zacházení s pakty výslovně stanovit, například tím, že by pro tyto případy podmínku dodržení žalobní lhůty vyloučila nebo že by zavedla samostatný typ žaloby na vyslovení nicotnosti. To se však nestalo, ba právě naopak - i žaloba domáhající se nicotnosti se projednává ve standardním režimu žalob proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. a jediná odlišnost u věcí, v nichž bude napadené rozhodnutí shledáno nicotným, oproti věcem, v nichž bude shledána toliko jeho nezákonnost, je právě ve shora zmíněném odlišném znění výroku (viz ustanovení § 76 odst. 2 kontra odst. 1 s. ř. s.).

Z výše uvedených úvah vyplývá, že krajský soud nepochybil, když usnesením odmítl stěžovatelovu žalobu jako opožděnou, a jeho rozhodnutí nelze posoudit jako nezákonné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Kasační stížnost stěžovatele proto není důvodná.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Nad rámec odůvodnění nutno poznamenat, že stěžovatel se proti případné daňové exekuci, výkonu rozhodnutí či (exekutorské) exekuci na základě aktu, který považuje

za nulitní (neexistující, tj. za paakt), může bránit v těchto řízeních za použití opravných prostředků či jiných prostředků obrany, které jsou v těchto řízeních upraveny (např. návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí či exekuce). Nelze totiž nuceně vymáhat práva či povinnosti na základě paaktu, tedy něčeho, co jako rozhodnutí neexistuje a co tudíž nemůže být ani exekučním titulem, jenž jediný může být pro vymáhání vykonatelných práv a povinností podkladem a jehož existence je nutnou podmínkou každého vymáhacího řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. října 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu